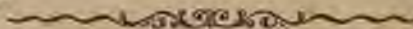

SPRAWOZDANIE KOMITETU

c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic.

za rok 1879.

Nakładem c. k. Towarzystwa gosp. galic.

LWÓW.

Z I. Związkowej drukarni, hotel Żorża.

1880.

62122
111

Biblioteka Jagiellońska

1002263307

SPRAWOZDANIE

Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic.

za rok 1879.

Dwa fakta doniosłe, które imię Towarzystwa naszego rozniosły szeroko po świecie, dokonane zostały z inicjatywy Komitetu w okresie ubiegłym.

Pierwszym z nich jest kongres rolniczy w Wiedniu, drugim targ zbożowy we Lwowie.

W szczegółowy opis ich przebiegu wdawać się nie będziemy. Wspomniemy tylko, iż kongres, poprzedzony konferencją przedwstępną (22 Października), odbył się w Wiedniu w miesiącu Grudniu i trwał dni 7 — od 10 do 16 t. m. — odbywszy posiedzeń 10. Zastąpionych było 14 krajów koronnych, a 29 Towarzystw — 88 delegatami. Delegatami naszymi byli: pp. Dr. Leon Biliński, Otton Hausner, Kornel Krzczunowicz, Dr. Tadeusz Pilat, ks. Adam Sapięha i August Schellenberg. Zaszczyc przewodniczenia przypadł z wyboru Prezesowi Towarzystwa naszego.

O doniosłości kongresu wstrzymujemy się z sądem własnym — natomiast pozwalamy sobie przytoczyć zdanie, wypowiedziane w jednym z obcych czasopism fachowych*), które tak brzmi dosłownie:

„Śmiało twierdzić możemy, że owe 10 posiedzeń kongresu rolniczego obudziły stan nasz z letargu, że wywołały promień nadziei i wskazały nam drogę, po której nadal kroczyć mamy — t. j. ufność w własne siły, pomoc własną i jedność! — Rolnictwo w Austrii od czasu tego pierwszego kongresu nie zna już zizolowania Czecha od Morawczyka, Polaka od Niemca, Słowianina południowego od Tyrolczyka mówiącego po włosku; wszyscy zesłiśmy się tam jak bracia, nauczyliśmy się szanować i poważać nawzajem — a rozstaliśmy się z tem przeświadczeniem, iż trzymając się gromadnie stanowimy potęgę i czynnik, z którym się już dziś liczyć możemy, a z którym wkrótce i inni liczyć się będą zmuszeni“.

Targ zbożowy połączony z wystawą chmielu, (która otwarcie targu o dzień jeden poprzedziła) odbył się w dniach 15 i 16 Września r. z. we Lwowie. Przedsiębiorstwo to — pierwsze i dotąd niebywałe u nas — powiodło się finansowo tak dalece, że nietylko koszta urządzenia pokryte zostały w całości: ale nadto, z uzyskanej nadwyżki zdołał Komitet zwrócić Wys. Wydziałowi krajowemu całą uzyskaną na ten cel subwencyę w kwocie 550 złr. Uczestników było przeszło 1000. Transakcye notowane wynosiły 541 wagonów wartości 459422 złr. w. a., — i jeżeli targi następne, a mianowicie projektowane na r. b. targ drugi odbędzie się z temże samem powodzeniem, spodziewać się należy, iż ta tyle dla kraju naszego potrzebna i korzystna instytucya ustali się i zakorzeni, a nawet wzmoże do znaczenia europejskiego — jeżeli producenci krajów ościennych (Podola rosyjskiego i Mołdawii) na targi te pospieszają. Życzyłoby jednak należało, aby i pp. producenci krajowi — w dobrze zrozumianym interesie własnym — liczniejszy udział brać chcieli.

*) Mittheilungen des k. k. steiermärkischen Gartenbau-Vereines an seine Mitglieder. Rocznik VI. Nr. 23 z dnia 1 Stycznia 1880 r.

Jako pocieszający wreszcie objaw z życia Towarzystwa naszego podnieść należy żywy udział członków — tak w posiedzeniach Walnego Zgromadzenia, które zgodnie z opinią Oddziałów odbyło się podczas targu zbożowego (w m. Wrześniu) — jakoteż w posiedzeniach Komitetu wzmocnionego w Listopadzie, na których rozbiegane były pytania, na kongres roln. przeznaczone.

Po tych wstępnych uwagach, przechodzimy do zdania sprawy z działań naszych subwencyjnych, rozpoczynając od wyliczenia subwencji uzyskanych.

W r. 1879 uzyskano następujące subwencje państwowe:

1. Na podniesienie uprawy lnu	3481 złr. 25 ct.
2. „ podniesienie chowu bydła rogatego	4550 „ — „
3. „ cele ogrodniczo-sadownicze	1500 „ — „
4. „ pszczelnictwo względnie na prem. pasiek włośc.	200 „ — „
5. „ statystykę	2200 „ — „
6. „ cele naukowo-rolnicze i leśne	1530 „ — „
7. „ wystawy i targ zbożowy	1200 „ — „
8. „ pokrycie niedoboru przy rachunku Inż. kultury	224 „ 14 „
Razem	14885 złr. 39 ct.

Dodawszy do tego przyznane lecz niepodniesione w r. 1879 subwencje:

a) na statystykę	500 złr.
b) „ szkołę gorzelniczą	1000 „
c) „ 2 stypendya leśne płatne w Wiedniu (po 500 złr.)	1000 „
d) „ zadrzewienie	1000 „

tudzież:

e) wypłacone wprost Towarzystwu pszczelniczemu na kartę miododajności Galicyi	100 „ = 3600 „ — „
---	--------------------

Uzyskano ogółem subw. państwowych 14885 złr. 39 ct.

Nadto uzyskano subwencji krajowych 1010 złr. — a to: 360 złr. na 2 stypendya do Zakładu w Gródku — 550 złr. na targ zbożowy — i 100 złr. na cele zarybienia rzek — a od m. Lwowa 200 złr. na targ zbożowy — co czyni ogółem 19695 złr. 39 ct. subwencji państwowych i krajowych.

I. Subwencja uprawy lnu.

Z wyż wykazanej kwoty 3481 złr. 25 ct. przeznaczyło Ministerstwo:

- a) 3181 złr. 25 ct. dla szkoły lnianej w Gródku — a to 3000 złr. na jej utrzymanie w r. 1879, a 181 złr. 25 ct. na częściowe pokrycie niedoboru z roku ubiegłego — zaś:
- b) 300 złr. na zakupno nasienia lnu.

Odnośne czynności do działu a) i b) streszczamy w następującem:

Rozpoczęty w Szkole lnianej kurs d. 16 Stycznia, prowadzony był zrazu (co do głównych wykładów) pod kierunkiem adjunkta szkoły Dublańskiej p. Kahanego; następnie, w skutek ciężkiej słałości tegoż, poruczono wykłady przez czas jakiś podinstruktorowi Górskiemu — a gdy dawniejszy prelegent p. Bastgen z zagranicy powrócił, powołano go natychmiast do Gródka, i pod jego kierownictwem kurs ukończony został.

Popis odbył się dnia 8 Listopada. Z 9 uczniów, stających do popisu, otrzymało z praktyki: 5 uczniów postęp bardzo dobry, 4 dobry; z teorii: 1 uczeń postęp celujący, 3 bardzo dobry, 2 dobry, a 3 mierny. Z przebiegu egzaminu złożył Komitet Ministerstwu przynależną relację.

Konkurs nowy na stypendya rządowe rozpisany został pod d. 25 Listopada z. r. — i zgłosiło się kandydatów 13. Z powodu wszakże, iż w systemie nauki i wykładów okazały się pożądane zmiany niektóre, odroczył Komitet otwarcie kursu do dnia 1 Marca b. r., a do ułożenia planu nowego zamianował osobną komisję.

Wpływy ze sprzedaży płodów rolnych, jakoteż ze sprzedaży lnu wyrobionego i kłaków, użyto na zasilenie funduszu utrzymania Szkoły.

Nasienia lnu na zasiew 1879 r. sprowadził Komitet 30 beczek — a to 29 beczek lnu Rygskiego i 1 beczkę Parnawskiego — z których rozdano: Radom powiatowym i gminom beczek 19 i garncy 26 po niższej cenie, 2 beczki 19 garncy różnym stronom prywatnym również po cenie niższej, 5 beczek odstąpiono po pełnej cenie — resztę zaś udzielono Zakładowi w Gródku bezpłatnie. Nadmienić tylko jeszcze wypada, że daleko większa liczba zgłoszeń wpływa z zachodniej części kraju — tak ze sprowadzonych w roku ubiegłym 30 beczek, poszło na zachód 17 beczek — w obrębie zaś Towarzystwa rozdano mniej, bo tylko 13 beczek.

Ogłosił też Komitet pod dniem 17 Stycznia b. r. do l. 71 znowuż swe pośrednictwo w sprowadzeniu oryginalnego nasienia lnu inflanckiego na rok 1880, pod warunkami jak zwykle — dotąd wszakże nieliczne zgłoszenia wpłynęły.

II. Subwencya chowu bydła.

Na podniesienie chowu bydła przyznało Ministerstwo początkowo tylko 4000 złr. — z których przeznaczyło: 1500 złr. na zakupno rozplodników, 1500 złr. na stacye buhajów za najem, a 1000 złr. na premiowanie przychowku; w skutek wszakże usilnego przedstawienia Komitetu, że kwota na stacye wyznaczona, nawet po zasileniu kwotą na premiowanie i częścią kwoty na zakupno rozplodników przeznaczoną — jeszcze na utrzymanie istniejących lub już przyznanych stacyj nie starczy, przyznało Ministerstwo jeszcze dodatkowo 550 złr. — razem tedy 4550 złr., które użyto za zgodą Ministerstwa znowuż tylko na zakupno rozplodników i na stacye buhajów za najem dla użytku włościan.

Zakupno rozplodników odbyło się dwa razy.

a) Pierwszy raz w miesiącu Wrześniu z. r. podczas targu zbożowego. Zakupiono od chowców krajowych sztuk 15 — mianowicie:

9 sztuk Holendrów — a to: z obory Zarzeckiej JE. hr. Włodź. Dzieduszyckiego sztuk 4, z Morawicy od p. Szybalskiego sztuk 2, z Firlejówki od p. A. Schnella sztuk 3 — dla pp. Włodź. Malczewskiego, Hipolita Czajkowskiego, Józefa Bala, Mich. hr. Stadnickiego, Stan. hr. Michałowskiego, Dawida Abrahamowicza, Jul. Tustanowskiego, Tadeusza Madejskiego i Jana Breuera;

3 sztuki Szwyców — a to: z Pawłosiowa z obory hr. Siemińskiego szt. 1, a 2 szt. z Kniaża od p. B. Augustynowicza — dla pp. Edmunda i Maurycego Kraińskich i Jul. Tustanowskiego;

1 Bernera — z Jaćmierz od p. Grotowskiego, dla Erazma hr. Olizara;

2 sztuki Shorthornów półkrwi — z Pawłosiowa, dla pp. Marc. Jasińskiego i Fr. Jankowskiego.

Koszta zakupna wynosiły ogółem 2042 złr., opust 672 złr. 80 ct. — oddano je zatem za 1369 złr. 20 ct., t. j. po 91 zł. 28 ct. przeciętnie za sztukę.

b) Drugie zakupno przeprowadzone zostało w miesiącu Listopadzie, przez delegata Komitetu pana profesora Pańkowskiego — po za obrębem kraju. Zakupiono sztuk 7 — a to:

3 Bernery (w Starzic i Maxhofie) dla pp. Józefa Miączyńskiego, hr. Stan. Badeniego i Bolesława Wierzchlejskiego;

1 Szwyca (w Chropinie) dla p. Adama Trzecieckiego;

1 Algaua (w Altenburgu) dla p. Jędrzeja Cywińskiego;

2 Shorthorny (w Kazimirzu koło Altenburga i w Kiełczanach) dla p. Dr. Jędrzeja Orzechowicza i ks. Adama Sapięhy. Nadto sprowadzono przy tej sposobności na rachunek prywatny 3 sztuki.

Koszta zakupna i transportu wynosiły 2044 złr., opust 688 złr. 20 ct.; oddano je tedy za 1355 złr. 80 ct., co wynosi w przecięciu po 193 złr. 68 ct. za sztukę.

Stacyj buhajów na najem dla użytku włościan urządził Komitet w r. 1879/80 ogółem 66 — w następujących Oddziałach:

1) w Oddziale Rudeńskim, stacyj 13 (w Chorośnicy, Szeszerowicach, Mokranach, Komarnie, Michalewicach, Podwysokiem, Hermaniu, Zaszkwicach, Dąbrowicy, Leśniowicach, Chłopicach, Wołostkowie i Dobrzanach);

2) w Oddziale Jarosławskim, stacyj 11 (w Laszkach, Radymnie, Łowcach, Rozwienicy, Rokietnicy,

Cieszacinie, Hawłowicach, Kramarzówce, Ożańsku i Wulce Pełkińskiej, jedenasta dotąd nieoznaczona);

- 3) w Oddziale Brzeżańskim, stacyj 8 (w Zamościu, Adamówce, Siemikowcach, Gniłowodzie, Kotowie i Rybnikach, Wierzbowie, Rosochowańcu i Toustobabach);
- 4) w Oddziale Przemyskim, stacyj 7 (w Buszkowicach, Zahuciu, Zabłotcach, Tyszkowicach, Sosńnicy, Żurawicy i Rokszycach);
- 5) w Oddziale Bóbreckim, stacyj 5 (w Wodnikach, Horodysławicach, Strzałkach i Brzozdowcach, piąta jeszcze nieoznaczona);
- 6) w Oddziale Rohatyńskim, stacyj 4 (w Martynowie, Żurowie, Sarnkach i Podbórze);
- 7) w Oddziale Przemysłańskim, stacyj 3 (w Laszkach król., Witosławiu i Wiśniowczyku);
- 8) w Oddziale Stanisławowskim, stacyj 3 (w Błudnikach, Uhrynowie i Pałahiczach);
- 9) w Oddziale Samborskim, stacyj 2 (w Radłowicach i Fulsztynie);
- 10) w Oddziale Tarnopolskim, stacyj 2 (w Denysowie i Zarudziu);
- 11) w Oddziale Buczackim, stacyę 1 (w Czarnokońcach);
- 12) w Oddziale Lwowskim, stacyę 1 (w Siemianówce);
- 13) w byłym Oddziale Husiatyńskim, stacyę 1 (w Żabińcach); — wreszcie: —
- 14) Oddziałowi Bełżkiemu przyznał Komitet subwencyę na 5 stacyj — zatwierdzając zarazem projektowane przez Oddział użycie, t. j. iżby nie ustanawiano stałych stacyj, lecz iżby właścicielom buhajów wypłacono po 1 złr. wynagrodzenia za każdą odlatowaną krowę włościańską.

Z powyższych 66 stacyj wypłacono dotąd tylko 43 stacyj, reszta pozostaje w zawieszeniu; a z uwagi, że okres trwania stacyi oznaczonym został na czas od Lipca do Lipca, uprasza Komitet o rychłe załatwienie tej sprawy, aby z nadejściem nowej subwencyi rachunek dawny mógł być wyrównany.

Na zakończenie działu tego wspomnieć jeszcze należy i podać do wiadomości, iż pod naciskiem i grozą blizkiego zamknięcia granicy, czuł się Komitet spowodowanym w interesie podniesienia chowu bydła krajowego (który odtąd ubytek sprowadzanego z zagranicy bydła opasowego i roboczego, własnym wychowem zastąpić jest powołany), wnieść przedstawienie do W. Ministerstwa — o wyjednanie dodatkowego kredytu na rok 1879 na cele chowu bydła w kwocie 135.000 złr., — które użyte być miały:

- a) na pomnożenie istniejących stacyj buhajów za najem do liczby 600, z równoczesnym podwyższeniem przyznawanego dotychczas wynagrodzenia z 50 złr. na 100 złr. rocznie;
- b) na zakupno potrzebnych dla tychże stacyj rozplodników — wreszcie:
- c) na założenie kilkunastu obór zarodowych ras odpowiednich w różnych okolicach kraju, względnie w obrębie Towarzystwa naszego — o 12 krowach i 1 buhaju każda.

Przedstawienie to — z powodu odroczenia ustawy o zamknięciu granicy — nie doznało na razie uwzględnienia; jest wszakże uzażadniona nadzieja, że kredyt w wysokości odpowiedniej uzyskany będzie.

III. Subwencya sadownicza.

Z przeznaczonych na cele sadownicze 1500 złr. przypada:

- a) 800 złr. na utrzymanie szkoły ogrodniczej Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie;
- b) 300 złr. dla tegoż Towarzystwa na cele ogólne;
- c) 400 złr. na premiowanie drzew owocowych i sadów.

Kwota pierwsza i druga wypłaconą została wyż wspomnianemu Towarzystwu zgodnie z przeznaczeniem, a do egzaminu tejże szkoły mianował Komitet delegatów swoich — zaś z kwoty trzeciej przyznał Komitet:

- a) 150 złr. jako premię Towarzystwu ogrodniczo-sadowniczemu za bezpłatne rozdawanie szczepów szkółkom ludowym — z obowiązkiem rozdawania tychże nadal;
- b) rozpiisał konkurs (pod dniem 29 Listopada) na 4 nagrody po 20, 15 i 10 złr. — razem nagród 12 — za szkółki drzew owocowych przy szkołach ludowych, których

przyznanie nastąpi na podstawie opinii odnośnych Wydziałów Rad powiatowych lub Oddziałów gospodarskich;

- c) częśćką zaś subwencji zarezerwował Komitet na przedruk ogłoszonej jeszcze w r. 1851 broszurki, pod tytułem: „Krótki wykład zasad rozmnażania i zasadzania wszelkiego rodzaju drzewiny, ku pożytkowi ludu wiejskiego“.

Nadto pobraną w latach poprzednich i dotąd w przechowaniu Towarzystwa zostającą subwencję dla Zakładu pomologicznego w Brzeżanach, w kwocie 700 złr., wypłacił Komitet Oddziałowi Brzeżańskiemu, na ręce W. Józefa Jakubowicza — a stan tegoż Zakładu w chwili obecnej, według nadeszłej właśnie relacji, przedstawia się jak następuje: blisko 4-morgowa przestrzeń obwiedziona jest ostrokołem i bramą zamkniętą; pole podzielone jest na kwadraty, na których szkółki już istnieją, lub w następnych 4 latach obsiane zostaną, iżby do produkcji 5-letnich szczepów służyły; przeważnie kultywowane są jabłonie — obok tego grusze, śliwy i czereśnie.

Pod budowę domku mieszkalnego (z kamienia) dla ogrodnika, który stanąć ma z wiosną b. r., znaczny zapas materiałów znajduje się już na miejscu — potrzebna jest wszakże na to, jakoteż na postawienie mostku i utrzymanie ogrodnika subwencya, co najmniej 510 złr. — prócz subwencji 200 złr., które Oddział z własnych funduszy na ten cel przeznacza.

IV. Subwencya pszczelnicza.

Na premiowanie pasiek włościańskich otrzymał Komitet w r. 1879 zasiłek rządowy w kwocie 200 złr. i zgodnie też z tem postanowieniem rozpiisał konkurs (pod d. 29 Listopada z. r.) na 4 nagrody po 20, 15 i 10 złr. — razem nagród 12 — za pasieki włościańskie dobrze utrzymywane, które rozdane być mają na podstawie opinii gal. Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego.

Żądanie Od. Bełzkiego tegoż Towarzystwa o subwencję na r. 1879 — nie mógł Komitet uwzględnić dla braku funduszy — uwzględnił wszakże w swych wnioskach subwencyjnych na r. 1880.

O uzyskanej dla wystawy pszczelniczej w Jarosławiu subwencji 200 złr., będzie mowa pod rubryką wystaw. Przyznaną zaś na kartę miododajności subwencję 100 złr. wypłaciło Ministerstwo wprost temuż Towarzystwu bez pośrednictwa naszego.

V. Subwencya statystyczna.

Subwencya dawana na prace statystyczne przez Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa uległa w tym roku znowu dalszej redukcji. W roku zeszłym rozporządzaliśmy kwotą 2600 złr. w. a.; w roku zaś 1879 tylko 2000 złr. w. a., na cel zebrania i zestawienia dat „o plonie owoców“ 150 złr. w. a., wreszcie, na cel po raz pierwszy zażądanej pracy „o pożytku z pastwisk“ kwotą 350 złr. w. a. Przyznano nam więc w całości kwotę 2500 złr. w. a., z której dopiero 2000 złr. w. a. wpłynęło do kasy komitetowej, reszta zaś wpłynie dopiero po przedłożeniu wspomnianych dopiero co elaboratów dodatkowych.

Elaborat statystyki ziemioplodów jest już w rękach Wys. c. k. Ministerstwa; resztę prac wyż wspomnianych przedstawimy po ich ukończeniu.

W obec dalszej redukcji subwencji nie ominęliśmy żadnej sposobności, by uzyskać uzupełnienie dotacyi do dawnej miary — i zapobiedz redukcji na przyszłość — starania nasze jednak nie odniosły dotychczas pożądanego skutku; c. k. Ministerstwo bowiem przyznając słuszność naszym wywodom, uznając rozległość obszaru, na którym badania podejmujemy — a zżąd i trudność popierania badań małemi środkami, zasłania się względami oszczędności, które musiało zastosować przy wydzielaniu subwencji zarówno do wszystkich krajów koronnych.

Niezrażeni trudnościami, nie omieszkamy i nadal prosić c. k. Ministerstwo o podwyższenie dotacyi; tymczasem zaś staramy się opędzić potrzeby z rozporządzalnych zasobów. Oczywiście nie obeszło się przytem bez niejakiej redukcji wynagrodzeń dla pp. delegatów stręfowych, choć wynagrodzenia te już dawniej, gdyśmy rozporządzali większemi środkami, były arcy-skromne i nie odpowiadały podjętym trudom. — Mamy jednak nadzieję, że redukcya wynagrodzenia nie wpłynie na

zmniejszenie zastępów naszych współpracowników, gdyż pomoc ich, jak już wyżej wspomnieliśmy, nie sprowadziła dla nich materialnych korzyści i nie miała ich na oku — wypływając z uczynności obywatelskiej, za którą podziękować na tem miejscu uważamy za nasz obowiązek.

Proście wyrażonej w roku zeszłym na tem miejscu, aby powstający z biegiem czasu ubytek w szeregach naszych współpracowników zapełniony został przystąpieniem sił nowych, stało się w części zadość; jednak znów są okolice, z kąd radzibyśmy pozyskać pomoc w dostarczaniu dat. Obywateli chętnych do nadsyłania dat prosimy o podanie swego adresu Komitetowi, tu zaś wymieniamy okolice, z kąd nam korespondentów więcej potrzeba.

Okolice te są: 1) z pod Jaworowa lub Niemirowa, 2) z pod Gródka, 3) z pod Rudek, 4) z pod Sambora, 5) z pod Sanoka lub Rymanowa, 6) z pod Drohobyczy, 7) z pod Stryja, 8) z pod Żydaczowa, 9) z pod Kałusza, 10) z pod Bolechowa, 11) z pod Doliny, 12) z pod Delatyna, 13) z pod Nadworny, 14) z pod Kossowa, 15) z pod Stanisławowa, 16) z pod Jezierny, 17) z pod Kozowy, 18) z pod Rawy, 19) z pod Brodów.

Współpracownicy nowi z innych okolic są również pożądanymi, wymieniliśmy jednak przede wszystkim okolice, z których brak jest więcej dotkliwym.

Z raportów peryodycznych, składanych przez uproszonych korespondentów — w przeciągu czasu od początku wiosny po koniec Października — korzystaliśmy, składając Ministerstwu co dwa tygodnie sprawozdania o stanie pogody i zasiewów, następnie o rezultacie zbiorów i zasilając temi wiadomościami Redakcję „Rolnika“.

Z przedłożonego c. k. Ministerstwu elaboratu statystycznego za r. 1879 wyjmujemy następujące daty.

W r. 1879 wzięto pod uprawę w obrębie Towarzystwa:

Pszeniczy	234.746 hektarów	Kapusty w polu	12.087 hektarów
Żyta	997.591 „	Koniczyny na paszę	45.913 „
Jęczmienia	288.503 „	Koniczyny nasiennej	12.949 „
Owsa	450.258 „	Wyki nasiennej	21.541 „
Hreczki	115.995 „	Wyki na paszę	21.673 „
Prosa	24.278 „	Mięszanki	17.956 „
Kukurudzy	66.215 „	Innych roślin pastewnych	2.149 „
Grochu	55.425 „	Rzepak	9.438 „
Bobu	14.947 „	Chmielu	450 „
Ziemniaków	226.411 „	Lnu	9.073 „
Buraków	8.617 „	Konopi	26.773 „
Kapusty w ogrodach i łąkach	8.549 „	Tytoniu	12.180 „

Z roli uprawnej pozostawiono ugorem 401.401 hektarów; z łąk zaś w ogólnym obszarze 728.842 hektarów, skoszono 535.971 hektarów.

Co do rezultatu zbioru, ten jak wiadomo wypadł smutnie i jest znacznie gorszym od rezultatu z roku 1878.

Przedstawia on się następujnie:

Ogółem zebrano	pszenicy	2,514.701 hl.	plon przeciętny z hektara	9.61 hl.
„	„ żyta	3,427.996 „	„ „ „	8.06 „
„	„ jęczmienia	2,714.435 „	„ „ „	10.02 „
„	„ owsa	6,691.140 „	„ „ „	14.09 „
„	„ hreczki	1,414.354 „	„ „ „	12.02 „
„	„ prosa	294.119 „	„ „ „	12.03 „
„	„ Kukurudzy	1,490.586 „	„ „ „	22.07 „
„	„ grochu	493.217 „	„ „ „	9.— „
„	„ bobu	124.900 „	„ „ „	8.03 „
„	„ ziemniaków	12,189.451 „	„ „ „	53.90 „

Ogółem zebrano	buraków	883.200	sto kilów	plon przeciętny z hektara	103.—	sto kilów
"	kapusty	1,335.637	" "	" "	" "	66.80 " "
"	koniczyny na paszę	1,622.716	" "	" "	" "	35.30 " "
"	koniczyny nasiennej	28.803	hl.	" "	" "	2.2 hl.
"	wyki nasiennej	231.110	" "	" "	" "	10.7 " "
"	wyki na paszę	536.098	sto kilów	" "	" "	24.40 sto kilów
"	mięszanki	386.123	" "	" "	" "	21.40 " "
"	innych pastewnych	56.721	" "	" "	" "	27.— " "
"	rzepaku	125.411	hl.	" "	" "	13.3 hl.
"	chmielu	2.190	sto kilów	" "	" "	4.90 sto kilów
"	lnu	28.560	" "	" "	" "	4.2 " "
"	konopi	157.602	" "	" "	" "	5.90 " "
"	tytoniu	25.604	" "	" "	" "	8.8 " "
"	siana	10,064.741	" "	" "	" "	18.80 " "

U w a g a. Sprawozdawca części statystycznej (V.) Dr. P i l a t, członek Komitetu.

VI. Subwencya na cele naukowo-rolnicze i leśne.

Z przyznanej na powyższe cele subwencji 1530 złr. przeznaczyło Ministerstwo:

- a) 800 złr. na „Rolnika“;
- b) 500 złr. na kursa weterynaryi;
- c) 150 złr. na druk sprawozdania prof. Tynieckiego „o uprawie wierzb koszykarskich“;
- d) 80 złr. na koszta podróży stypendystów leśnych do Wiednia.

Ad a) Subwencya na „Rolnika“, przyznana w wysokości tylko 800 złr., obniżoną została w r. 1879 w porównaniu do lat ubiegłych o 200 złr. Celem pokrycia powstałego ztąd niedoboru, wniósł Komitet podanie do Wys. Wydziału kraj., ale bezskuteczne — i cały niedobór z funduszków Towarzystwa pokryty być musiał. Redakcyę na rok dalszy t. j. do 1 Lipca 1880 poruczył Komitet dotychczasowemu redaktorowi prof. Tynieckiemu, pod warunkami dawniejszemi.

Ad b) Na kursa weterynaryi przyznało Ministerstwo 500 złr. Wypłata wszakże nastąpiła tak późno, iż Oddziały, które się o subwencyę w roku poprzednim zgłosiły, od urzędzenia kursu odstąpiły. Wezwał zatem Komitet Oddziały inne do korzystania z tej subwencji — i zgłosiły się Oddziały Brzeżański i Stanisławowski z chęcią urzędzenia kursów w miesiącu Grudniu 1879 r., pierwszy w Podhajcach, drugi w Stanisławowie. Oddziałom tym przyznano po 250 złr. subwencji. Pomimo wszakże poczynionych przez te Oddziały przygotowań (mianowicie w Oddziale Brzeżańskim, gdzie już i prelegent był zamówiony i czas otwarcia oznaczony) kursa te w skutek zaszyłych przeszkód nieprzewidzianych nie mogły przyjść do skutku — i odroczone zostały do roku bieżącego (w Brzeżanach na miesiąc Luty b. r.) — o czem zdano Ministerstwu relacyę.

W r. 1879 odbył się zatem jeden tylko kurs w Złoczowie — a to z subwencji, przyznanej jeszcze w r. 1878. Kurs otwarty został dnia 3 Marca, a ukończony dnia 16 t. m. pod kierunkiem weterynarza m. Lwowa p. Kubickiego. Na wykłady uczęszczało 39 włościan i mieszczan, 2 kowali, 1 mechanik i 11 nauczycieli szkół ludowych — razem 53 słuchaczy. Nauka według planu przez Komitet zatwierdzonego trwała 4 godziny dziennie, a mianowicie: z rana, 2 godziny wykładów teoretycznych; popołudniu, 2 godziny ćwiczeń praktycznych. Przy popisie publicznym rozdano pomiędzy wyszczególniających się słuchaczy przyrzady do praktyki weterynarskiej. — Koszta kursu wynosiły ogółem 439 złr. 87 ct. — a że funduszków na ten cel zebrał Oddział 450 złr. — więc resztujące 10 złr. 13 ct. zwrócił Oddział Wydziałowi powiatowemu, od którego subwencyę na kurs w kwocie 50 złr otrzymał. Projektowany zaś na r. 1879 kurs w Rawie (z subwencji 1878 r.) w skutek słabości prezesa Oddziału a przeszkód zastępcy nie przyszedł do skutku i odroczone został do roku bieżącego.

Podaje przytem Komitet do wiadomości, iż przeciw spóźnionej wypłacie subwencji na kursa weterynaryi, które rozlicznych i dłużej trwających przygotowań wymagają, wniósł Komitet re-monstracyę do Namiestnictwa — upraszając: aby wpływem swoim wyjednało u c. k. Ministerstwa, iżby na przyszłość subwencya ta mogła być płatną natychmiast po nadejściu rezolucyi subwencyjnej.

Ad c) Z subwencji 150 złr. danej na wydawnictwo sprawozdania prof. Tynieckiego: „O uprawie wierzb koszykarskich i przyrządzaniu ich pręcia do użytku i handlu“ pokryto koszta nakładu 500 ex. Książeczka ta objętości 5½ arkusza, zaopatrzona 19 drzeworytami w tekście, wyszła już z druku — i rozesłaną została wszystkim Oddziałom, jakoteż Wydziałom Rad powiatowych (w całym kraju) bezpłatnie, w celu zachęcenia do tej uprawy zyskowej, a u nas mało jeszcze rozpowszechnionej. Obudziła ona żywe zajęcie, szczególnie w zachodniej części kraju — zkład otrzymaliśmy już następujące zgłoszenia: od Rady powiatowej w Nowym Targu 20 ex., od Rady powiatowej w Białej 15 ex., od Towarzystwa rolniczego w Krakowie 10 ex. Dawaną też będzie bezpłatnie, dopokąd nakład starczy.

Ad d) W sprawie stypendyów leśnych, na które otrzymaliśmy 80 złr. (na koszta podróży stypendystów) — a 1000 złr. zachowało Ministerstwo do wypłaty w Wiedniu — składamy następujące sprawozdanie:

Stypendyści Zeńczuk i Błocki — ukończyli kurs na Oddziale leśnym Szkoły głównej kultury ziemiańskiej w Wiedniu w ciągu roku 1879. — Na opróżnione po nich stypendya (a obniżone przez Ministerstwo do 500 złr. rocznie) rozpiisał Komitet z upoważnienia Ministerstwa pod dniem 18 Września z. r. konkurs z terminem do 1 Października. Zgłosiło się kompetentów 15, z pomiędzy których przedstawił Komitet Ministerstwu dwu ukończonych uczniów kraj. szkoły lasowej, Józefa Chrzanowskiego i Ferdynanda Poluszyńskiego do uwzględnienia — tym się kierując ważnym względem w wyborze swoim, że ukończeni uczniowie kraj. szkoły lasowej dwóch, lub co najwięcej trzech półroczy potrzebują dla dokończenia swych studyów na rzeczonej wszechnicy, podczas gdy inni uczniowie całe 3 lata na to łożyć muszą — że zatem postępując w ten sposób, można w jednymże czasie i środkami jednymi przysposobić krajowi dwakroć liczniejszy zastęp uzdolnionych leśników. Motywa te i propozycję Komitetu zatwierdziło W. Ministerstwo najprzód telegraficznie, następnie dekretem z dnia 15 Listopada z. r. l. 10519 — w skutek czego wypłacono pp. Chrzanowskiemu i Poluszyńskiemu 80 złr. na podróż do Wiednia, jako zatwierdzonym przez Ministerstwo stypendystom. Kwotę tę musiano wszakże zaliczyć z kasy Towarzystwa, gdyż asygnacya subwencji znacznie się opóźniła.

Wspomnieć nam jeszcze należy o szkole gorzelniczej, utrzymywanej staraniem ś. p. Dr. Günsberga. Kurs w tej szkole rozpoczął się dnia 1 Maja, a popis — na który wysłaliśmy pp. Dr. Piotra Grossa i Dr. Wawnikiewicza jako delegatów naszych — dnia 15 Lipca. Wypłata wszakże przyznanej dla tegoż kursu subwencji (1000 złr.), pomimo kilkakrotnych ponagleń naszych, nie nastąpiła w r. 1879 i ś. p. kierownik kursu tego zeszedł do grobu, nie doczekawszy się jej zaasygnowania. Zaopiniował przeto Komitet, aby przypadająca na utrzymanie szkoły kwota 800 złr. złożoną została do depozytu sądowego, na rzecz małoletnich spadkobierców ś. p. Dr. Günsberga — zaś kwota 200 złr. (wyznaczana zwykle na stypendya), aby zatrzymaną została do zużytkowania w roku obecnym. Co do istnienia tejże szkoły na przyszłość — zaopiniował Komitet w przedłożonej na ręce c. k. Namiestnictwa relacji dla Ministerstwa rolniczego, iż pożądanem byłoby, aby nauka szła w parze z praktyką, i kurs urządzony został przy jednej z większych postępowych gorzelń. Na koszta kursu zażądano 1000 złr. subwencji, a na środki naukowe drugie 1000 złr. — ze względu, że Ministerstwo oświaty nie zezwoliło nadal posiłkować się środkami naukowymi laboratorium technologicznego szkoły politechnicznej. Do zbadania kwestyi, gdzieby tę szkołę urządzić należało, zamianował Komitet komisję — a równocześnie badaną jest ta sprawa (odnośnie do szkoły Dublańskiej) przez ankietę z ramienia W. Wydziału krajowego.

VII. Subwencya Wystaw.

Wykazana powyżej suma 1200 złr. rozpada na następujące działy:

- a) 600 złr. dla targu zbożowego we Lwowie;
- b) 400 złr. dla wystawy w Kałuszu;

- c) 200 zlr. dla wystawy pszczelniczo-ogrodniczej w Jarosławiu, urządzonej staraniem Towarzystwa pszczelniczego i tamtejszego Oddziału gospodarskiego.

Ad a) Przeznaczona dla targu zbożowego — względnie też dla urządzonej równocześnie wystawy chmielu — subwencya w kwocie 600 zlr. doręczona została komisji wykonawczej tegoż targu, złożonej z reprezentantów Komitetu, gminy m. Lwowa, Izb handlowych we Lwowie i w Brodach, tutejszej Izby kupieckiej i Spółek rolniczych w Tarnopolu i Stanisławowie — która całą odnośną czynnością samodzielnie kierowała. Ztąd też zdanie sprawy z odnośnych czynności nie może wchodzić w zakres niniejszego sprawozdania — i Komitet poprzestaje na ogólnej wzmiance, którą na wstępie o targu zamieścił, a przechodzi do zdania sprawy z odbytej równocześnie pierwszej wystawy chmielu:

Wystawa ta mieściła się w przyległym do sali Radnej lokalu — i obejmowała 112 okazów. Na sędziów powołano: pp. JE. Włodzimierza hr. Dzieduszyckiego, Roberta Domsa, Augusta Pirazz'ego (kupca z Norymbergi), Ignacego Russmana (kupca ze Lwowa), Zygmunta Strusiewicza i Zygmunta Zukra — którzy pod przewodnictwem wyż wymienionego sędziego pierwszego, po dokładnem ocenieniu bezimiennych i tylko numerami oznaczonych próbek przyznali następujące nagrody:

- a) cztery dyplomy honorowe (jako nagrodę pierwszą) pp. Franciszkowi Zborzilowi z Łukawicy, Janowi Breuerowi z Suchejewoli, JE. hr. Alfr. Potockiemu za chmiel z Łańcuta i Antoniemu Marfiewiczowi ze Słotwiny;
- b) ośm medali śr. rządowych (jako drugą nagrodę) pp. JE. Alfr. hr. Potockiemu za chmiel ze Staregosioła, hr. Krasińskiemu z Rohatyna, Ignacemu Skrzyńskiemu ze Strzyżowa, Władysławowi Śliwińskiemu z Bereźnik, Michałowi Kokurewiczowi z Toporowa, hr. Siemińskiemu z Pawłosiowa, Adamowi Krajewskiemu z Opłucka i Bolesławowi Śmiałowskiemu ze Stojanec;
- c) cztery nagrody pieniężne po 4 dukaty w złocie (jako nagrodę trzecią) pp. hr. Henrykowi Mierowi z Buska, hr. Kazimierzowi Wodzickiemu z Olejowa, Niceforowi Makowieckiemu ze Strzałkowiec i X. Dzerowiczowi z Toporowa.

Nadto przyznano po 3 dukaty w złocie — jako nagrodę dla ogrodników chmielowych, którzy u właścicieli odszczególnionych dyplomem honorowym pracują — wliczając w ich poczet również ogrodnika ze Siemianówki p. Dawida Abramowicza, którego chmiel byłby na podstawie orzeczenia komisji sędziów dyplom honorowy uzyskał, gdyby się wystawca jako sędzia nie zrzekł z góry wszelkiej nagrody.

Ad b) Wystawa rolniczo-przemysłowa w Kałuszu, subwencyowana kwotą 400 zlr., a urządzona staraniem Oddziału Kałuskiego, odbyła się w dniach 28 i 29 Września r. z. na placu i w ogrodach przyległych do magazynu c. k. Kamery. Wystawców było: w dziale bydła rogatego 38 z 113 sztukami (z tych 22 włościan z 47 sztukami); w dziale koni 15 wystawców z 33 sztukami (z tych 11 włościan z 16 sztukami); w dziale trzody chlewnej i owiec 5 wystawców z 19 sztukami; w dziale przemysłu 19 wystawców, z tych 6 zamiejscowych — Rozdanie nagród nastąpiło 29 Września po południu. W dziale bydła rogatego rozdano: 5 medali śr., 1 brązowy, 8 listów pochwalnych, 14 nagród w srebro wartości 165 zlr.; w dziale koni: 1 medal śr., 3 listy pochwalne, 5 nagród w srebro wartości 50 zlr.; w dziale trzody i owiec: 3 medale brązowe, 2 listy pochwalne, 1 nagroda w srebro wartości 10 zlr.; w dziale nasion: 1 medal brązowy, 5 listów pochwalnych, 8 nagród w złocie po 1 duk., 1 nagroda w srebro wartości 5 zlr.; w dziale przemysłu 5 medali srebrnych, 2 brązowe, 14 listów pochwalnych, 1 nagroda w srebro wartości 10 zlr. Wstępne przyniosło 213 zlr. 58 ct., inne wpływy 946 zlr. 67 ct. — razem było przychodu 1160 zlr. 25 ct., rozchody wynosiły 1205 zlr. 87 ct. — niedobór 45 zlr. 62 ct. pokryty został z funduszu Oddziału.

Ad c) Wystawa pszczelniczo-ogrodnicza w Jarosławiu — na którą uzyskano 200 zlr. zasiłku, odbyła się przeważnie staraniem Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego, a tylko przy współudziale tamtejszego Oddziału naszego, w dniach od 18 do 22 Września z. r. — i dla tego, jako o czynności po za obrębem Towarzystwa naszego leżącej wspominamy tylko, iż miała nader świetne powodzenie.

Oprócz tych wystaw odbyły się jeszcze w r. 1879 dwie wystawy Oddziałowe, z subwencji 1878 r. — a to w Sanoku i w Bóbrce.

Wystawa w Sanoku — projektowana jeszcze w r. 1876 — odbyła się ostatecznie w r. 1879 w dniach 4, 5, i 6 Czerwca na tak zwanem „Wójtostwie“, folwarku przytykającym do Sanoka, a oddanym bezpłatnie przez właścicielkę p. Kornelię Tehórzniczkę do dyspozycji Oddziału na czas wystawy. Głównym jej celem było premiowanie bydła — to też subwencyonowano ją stosunkowo wyższą kwotą — bo kwotą 650 złr. Wystawców było ogółem 95 — mianowicie: w dziale bydła rogatego wystawców 45 — z tych 33 włościan; w dziale koni, 7 wystawców — z tych 2 włościan; w dziale owiec i trzody, 8 wystawców; w dziale ziemiopłodów 6 wystawców; w dziale maszyn 7 wystawców; w dziale przemysłu i rękodzielnictwa 18 wystawców. Bydła rogatego dostawili właściciele więksi szt. 165 (z tych 66 sztuk bydła opasowego), włościanie sztuk 48, przypędzone bowiem dnia ostatniego szt. 20 nie uwzględniono; koni było 16 sztuk, z tych 4 włościańskie; owiec i trzody sztuk 70. Przyznane nagrody wynosiły: 14 medali śr., 6 brązowych, 5 listów pochwalnych, 25 dukatów w złocie i 119 sztuk 2-guldenowych śr. Odbyła się też loterya fantowa, na którą zakupiono 17 przedmiotów za sumę 345 złr. — niemniej próba narzędzi, do której zgłoszono 6 pługów i 6 innych narzędzi. Przychód z wystawy wynosił ogółem 1749 złr. 63 ct. rozchód 1593 złr. 72 ct. — pozostałą nadwyżkę 155 złr. 91 ct. i 1 sztukę 2-guldenową przelano do kasy Oddziału, jako częściowy zwrot zaliczonych przez Oddział 200 złr.

Wystawa w Bóbrce subwencyonowana kwotą 350 złr trwała dni 3 — od 6 do 8 Września włącznie. W ogłoszonym programie wystawy uczyniono tę zmianę, iż włościanom w ogóle obniżono wstęp na połowę ceny, a należącym do Oddziału, jakoteż uczniom szkół ludowych dano wstęp wolny. Wystawa obejmowała trzy działy — a wystawców było ogółem 120 — mianowicie: w dziale inwentarza żywego 50 wystawców (z tych 35 włościan), którzy wystawili 145 sztuk bydła rogatego, 32 koni, 51 owiec i 22 sztuk trzody (z tych włościanie 51 sztuk bydła, 14 koni, 7 sztuk trzody); w dziale rolnictwa i ogrodnictwa 26 wystawców (z tych 8 włościan); wreszcie, w dziale wyrobów przemysłu 44 wystawców. Ostatniego dnia wystawy odbyła się próba orania i próba maszyn i narzędzi rolniczych — rozdanie zaś nagród przed samem zamknięciem wystawy w obecności komisarza rządowego, c. k. starosty p. Franciszka Dietricha. Rozdane zostały w dziale I. (inwentarza), 5 medali śr., 3 brązowe, 6 listów pochwalnych, 19 dukatów i 26 talarów w srebro; w dziale II. (roln. i ogrodn.) 3 medale śr., 1 brązowy, 9 listów pochwalnych i 5 talarów w srebro; w dziale III. (przemysłu) 5 medali śr., 2 brązowe, 10 listów pochwalnych, 14 dukatów i 11 talarów w srebro. — Wraz z wystawą odbyła się loterya fantowa; zakupiono do losowania fantów 42 (za sumę 247 złr. 60 ct.), 12 otrzymano w darze — razem tedy było fantów 54 — a że rozsprzedano losów 776, więc wygrywał mniej więcej każdy los 14sty. Z wstępnego uzyskano 309 złr. 82 ct., z placowego 266 złr. 15 ct., z rozsprzedaży losów 310 złr. 15 ct. — ogół zaś wpływów wynosił 1496 złr. 22 ct., a ogół rozchodów 1422 złr. 74 ct. — pozostałą nadwyżkę 73 złr. 48 ct., zwrócono Oddziałowi jako restytucję danych 100 złr., z funduszków Oddziału na urządzenie wystawy.

Kończąc dział wystaw zaznaczyć jeszcze musimy, iż dekretem z d. 11 Września 1879 postanowiło Ministerstwo roln., nie przyznawać odtąd wystawom oddziałowym u nas więcej medali aniżeli w innych krajach koronnych, t. j. 8 medali srebrnych, a 18 brązowych co najwięcej.

VII. Subwencya melioracyi.

Po zwinięciu biura melioracyjnego (o czem już w zeszłorocznem sprawozdaniu wzmiankowaliśmy) ograniczono się na te czynności, które z dawniejszych zobowiązań płynęły. Wypłacono tedy:

- a) technikowi p. Ernstowi, kierownikowi kursu praktycznego uprawy łąk w Raciborzycach, zaległe za jednego z naszych stypendystów czesne w kwocie 25 złr.;
- b) stypendyście p. Sikorskiemu, przyznane mu dodatkowo na podróż instrukcyjną z powrotem 150 złr. — a gdy powrócił do kraju, wyjednano mu pomieszczenie w krajowem biurze melioracyjnem.

Wydatki te, obok kilku innych pomniejszych, spowodowały niedobór — i na umorzenie tegoż przyznało Ministerstwo, na podstawie przedłożonego przez nas rachunku, wyż wymienioną subwencję 224 złr. 15 ct.

Przyznało też było jeszcze Ministerstwo (w rezolucyi subwencyjnej na rok 1879) 1200 złr. subwencji na Inżyniera kultury; gdy jednak Komitet nie mógł jej już użyć w powyższym kierunku — zaprojektowano Ministerstwu, aby połowa tej subwencji użytą została (w myśl wniosku Oddziału Lwowskiego) na popularne odczyty rolnicze, a druga połowa na zarybianie rzek krajowych, w poparciu usiłowań podjętych przez prof. uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Maksymiliana Nowickiego. Żądaniu jednak temu odmówiło Ministerstwo — i kwota ta podniesioną nie została.

Z wymienionych dodatkowo subwencji państwowych (które w roku 1879 przyznane, lecz asygnowane nie zostały) podnieść nam jeszcze należy subwencję „na zadrzewienie piasków lotnych“ — o innych bowiem była już mowa poprzednio.

Plan jej użycia, wypracowany w porozumieniu z c. k. radcą lasowym p. Gustawem Lettnem, obejmuje następujące dwa kierunki:

- a) 400 złr. na założenie lub subwencyjonowanie istniejących już szkółek lasowych, któreby się zobowiązały dostarczać drzewek bezpłatnie, lub po bardzo niższej cenie guinom i małym właścicielom lasów;
- b) 600 złr. na opędzenie kosztów dalszego zadrzewienia, bądź to w powiecie Niskim, bądź w powiecie Tarnobrzesckim — pod kontrolą Komitetu.

Plan ten zatwierdziło Ministerstwo — a wykonanie nastąpi w roku bieżącym.

Co do subwencji krajowych pozostaje nam również zdać sprawę jedynie z użycia zasiłku 100 złr. „na zarybianie rzek“ — gdyż o innych była już mowa. Częstkę zasiłku tego użyto na opędzenie kosztów druku odnośnych pism pouczających inicjatora tej sprawy Dr. Nowickiego — mianowicie artykułu: „Nieco o naszych wodach i rybach“, tudzież broszurki: „Sposób wychowu ryb łososiowatych na wylegarni kalifornijskiej“ — która ta broszurka, odbita w 600 ex. rozesłaną została wszystkim Oddziałom i Radom powiatowym, i rozrzucona po kraju. Całą zaś pozostałą resztą (70 złr.) oddał Komitet za zezwoleniem W. Wydziału kraj. zawiązanemu w Krakowie kraj. Towarzystwu rybackiemu na zakupno ikry — i korzysta z tej sposobności, aby to powinowate i bratnie Towarzystwo, które pod fachowem kierownictwem swoim może znakomite przysporzyć krajowi korzyści, polecić jak najgoręcej poparciu ogólnemu, w szczególności zaś Oddziałów naszych.

Wnioski subwencyjne na rok 1880 przedłożone Ministerstwu pod dniem 20 i 30 Lipca z. r. wynoszą:

W dziale naukowym i statystyki	24560 złr.
W dziale chowu zwierząt, uprawy roślin i wystaw	142900 „
Ogółem	167460 złr.

Przechodząc do zdania sprawy z innych **czynności ważniejszych**, które bądź to w dopełnieniu uchwał Rady Ogólnej, bądź też z inicjatywy Komitetu dokonane zostały — wymieniamy następujące:

Ogłoszono ponownie konkurs na podręcznik „o hodowli bydła rogatego“, a do oceny nadesłanych 8 rękopisów mianowano komisję rzeczoznawców, do której powołano pp. Kahanego, Pańkowskiego, Rayskiego, ks. Ad. Sapięgę, Strusiewicza, Szumańczowskiego i Szybalskiego.

Wezwano Oddziały Bóbrecki, Złoczowski, Buczański i Stanisławowski do czuwania nad kursami rolniczemi, które z subwencji ministeryalnej przy szkołach ludowych w Dźwinogrodzie, Olejowie, Kossowie i St. Bohorodczanach w r. 1879 odbyć się miały.

Znajdującą się dotąd u p. Balickiego maszynę Towarzystwa do wyrabiania rur drenowych, udzielono z uchwały Komitetu p. Klemensowi Postruskiemu.

Do ankiety w sprawie handlu zbożowego, zwołanej przez c. k. Namiestnictwo, mianowano delegatem p. Dr. Pilata — a zastępcą tegoż p. Piotra Grossa.

Stypendyście Prażmowskiemu bawiącemu w Lipsku, wyjednano u W. Wydziału kraj. zasiłek 100 złr. — a po ukończeniu studyów wyjednano mu u Kuratora fundacyi styp. hr. Stadnickiej dalsze stypendyum, dla umożliwienia mu złożenia doktoratu.

Na kongres leśny mianowano delegatami pp. Smarzewskiego i Dra Pilata — a na uroczystość srebrnego wesela Naj. Państwa, pp. JE. Kazimierza Grocholskiego i Seweryna Smarzewskiego — niemniej delegatów na jubileusz Kraszewskiego.

Przeciwko zamknięciu targów poniedziałkowych w Wiedniu dla bydła opasowego z Galicyi i niedopuszczaniu tegoż poza obręb miasta — wniesiono przedstawienie do Ministerstwa spraw wewnętrznych i rolnictwa, jakoteż do Ministra dla Galicyi i do Koła polskiego (poparte nadto deputacją do JE. p. Namiestnika) — z pomyslnym jak wiadomo skutkiem.

W sprawie urzędzenia kursów roln. w Dublinach dla abiturientów seminaryów nauczycielskich odniesiono się do Wydziału kraj., a zalecona przez Wydział kraj. ankieta, zwołaną ma być niebawem.

Poparto w myśl uchwały R. O. sprawę zbierania składek na bursę im X. Leona Sapielchy — i uzyskano kwotę 189 złr. i 1 talara.

Względem zastępstwa przemysłu rolniczego w łonie Izb handlowych, toczą się właśnie rokowania przez uproszonego delegata.

Poparto też okólnikiem do Oddziałów założenie muzeum narzędzi rolniczych, jakoteż zbiorów zootomicznych w Dublinach — jednakże jak dotąd bez skutku — a nie lepszym powodzeniem cieszy się i odezwa nasza do Oddziałów, o subwencyonowanie stacyi kontroli nasion.

Na zapytanie Namiestnictwa o opinię naszą w przedmiocie bicia cieląt, oświadczyliśmy się za nietamowaniem handlu — z następującymi wszakże zastrzeżeniami: aby waga żywa nie była niższą od 20 kilo; aby w cząstkowej sprzedaży części sprzedawane miały wagę pewną, jak np. łopatka zadnia 4 kilo, czomber 1½ kila; wreszcie aby zakazano naduwania — a nad przepisami, aby czuwała policya gminna.

Poparto okólnikiem do Oddziałów sprawę krzewienia oświaty ludowej na Szlązku pr. — niemniej sprawę „Przytuliska“ w Berlinie.

Na zjazd handlarzy drzewem mianowano delegatem p. Abrahamowicza — a na targ zbożowy do Wiednia p. B. Augustynowicza.

Udzielono p. Drowi Nowickiemu przy zarybianiu rzek wszelkiego możliwego poparcia — a po przyjściu do skutku Towarzystwa rybackiego w Krakowie, przystąpił Komitet do tegoż w charakterze członka dożywotniego — z jednorazową wkładką 50 złr.

Udzieloną nam z Wydziału kraj. wiadomość o pokładach fosforanu wapna na Podolu gal. ogłoszono w „Rolniku“; toż wiadomość udzieloną Ministerstwu przez c. k. jenerałnego konsula w Londynie o możliwości, korzyściach i warunkach eksportu masła do Londynu.

Wyplacono Wydziałowi krajowemu przypadającą z obrachunku szkoły należytość w kwocie 2280 złr. 50 ct.

Nabyto od Dra Kudelki rękopis jego: „o chorobach roślin gospodarskich“ celem wydania — a druk tegoż już rozpoczęty.

Zawiadomiono Oddziały o przeniesieniu targów w Oświęcimie z Czwartków na Środy.

Zaprenumerowano na 3 miesiące w centr. stacyi meterologicznej prognozy meteorologiczne, które udzielono tutejszym dziennikom do ogłoszenia.

Przedstawiono Namiestnictwu 5 kandydatów na egzaminatorów przy egzaminach rządowych leśnych.

Na zawiadomienie JE. p. Ministra rolnictwa o objęciu teki ministeryalnej z dniem 12 Sierpnia, wystosowano odpowiedź z Komitetu, którą ogłoszono w „Rolniku“.

Niesłuszne zaczepki i podejrzywania Towarzystwa naszego o supremacyę na kongresie rolniczym, z którymi wystąpiło czasopismo Wiedeńskie „Jahrbuch für österr. Landwirthe“ — odparto w artykule ściśle na aktach osnutym.

O materyały, w kwestyi kredytu melioracyjnego, odniesiono się do Towarzystwa kredytowego w Warszawie.

Celem położenia tamy nadużyciom i sekaturom, jakich właściciele gorzelń od organów skarbowych doznają, wezwano Oddziały, aby o nadużyciach tychże organów donosiły; pouczono je też okólnikiem osobnym, jak rozumiane ma być rozporządzenie Dyrekcyi finansowej z d. 29 Grudnia 1878 l. 62108, co do czasu pędzenia gorzelń rolniczych.

Do ankiety w Namiestnictwie nad projektem ministeryalnym do ustawy o rybołówstwie wydelegowano p. Grossa.

Poparto podanie 5 gmin pow. Bohorodczańskiego u c. k. Namiestnictwa, o odnowienie stacyi ogierów w Bohorodczanach — ale bezskutecznie.

Udzielono opinią c. k. Namiestnictwu co do składu komisyj do licencyjonowania ogierów prywatnych, w powiatach Sambor, Rudki, Rohatyn, Bobrka i Sokal.

Na wezwanie Namiestnictwa mianowano 3 delegatów, a 3 zastępców do narady tamże w sprawie chowu koni. Delegatami mianowani: pp. Ad. ks. Sapieha, Zenon Słonecki i Włodzimierz Cielecki — zastępcami tychże pp. Stefan hr. Zamoyski, Zaklika i Trzeciak.

Wniesiono petycyę do Izby Rady Państwa — izby wymiar nowego podatku gruntowego, nastąpił dopiero po przeprowadzeniu czynności reklamacyjnych — i aby czynność tę poruczono dotychczasowym komisjom. Petycyca ta — którą też podano do wiadomości Oddziałów i Rad powiatowych — zyskała (o ile nam wiadomo) dość liczne poparcie ze strony ostatnich. Wreszcie:

Przedłożono na ręce JE. p. Namiestnika i JE. p. Ministra dla spraw Galicyi memoriał, o wstrzymanie egzekucyi podatków w okolicach niedostatkiem dotkniętych — którego rezultatem było: iż kierownik Ministerstwa skarbu oświadczył gotowość swoją wydać dotyczące rozporządzenie natychmiast, skoro c. k. Namiestnictwo, lub Rada powiatowa tego zażąda — co też do wiadomości Rad powiatowych natychmiast podano.

Na zakończenie działu tego wspomnieć jeszcze należy, że wszelkie rachunki subwencyjne za rok 1878 W. Ministerstwu przedłożone zostały — w końcu dodać jeszcze słów parę o Oddziałach, folwarku i Komitecie.

Zaumierające Oddziały starał się Komitet znowuż obudzić z uspienia — i tym celem pomianował delegatów dla Oddziałów Buczackiego, Horodeńskiego i Stryjskiego. Dotąd jednak tylko Oddział Buczacki nie zawiódł oczekiwań Komitetu — gdzie w dniu 15 b. m., aczkolwiek przy nielicznym udziale członków, przyszło do Walnego Zgromadzenia i wyboru Rady nowej, pod której kierunkiem spodziewać się, iż sprawa odżyje. Nie traci też Komitet nadziei, że i Oddział Horodeński, który przecież należał dawniej do najgorliwszych i najżywotniejszych, obudzi się z letargu — i poczuje się do wspólności obowiązków z innemi Oddziałami. Tylko co do Oddziału Stryjskiego nie ma już nadziei żadnej, według właśnie co otrzymanej relacyi jednego z delegatów naszych — i obmyśleć by należało jakiś sposób zastępstwa tamże interesów Towarzystwa naszego, względnie Zarządu centralnego, aby gdy przyjdzie pora do działania na większe rozmiary — a pora ta już się zbliża — nie były okolice tamtejsze, obejmujące powiaty Drohobycki i Stryjski (tak sposobne do chowu bydła) od działań naszych wykluczone.

Folwark Dublański, który oddany być miał dopiero dnia 1 Czerwca, w skutek życzenia W. Wydziału kraj. przeszedł już z dniem 1 Kwietnia 1879 r. na własność kraju. Podpisanie kontraktu, w formie statutem wymaganej, odbyło się dnia 31 Marca — oddanie zaś folwarku faktyczne dnia 3 Kwietnia — w obecności delegatów Komitetu, tudzież członka komisji Rady Ogólnej p. Karola Hubickiego; dwaj inni bowiem członkowie przybyć nie mogli. Wszystkie wykazy oszacowania sporządzono w 2 egzemplarzach, z których jeden doręczono Wydziałowi kraj., drugi pozostał w Komitecie. Przypadającą za folwark rentę pierwszą już podniesiono — toż pożyczkę 5000 zlr. w listach zastawnych Towarzystwa kredytowego, zaciągniętą za zezwoleniem W. Sejmu. Nadto jako różnicę wzajemnych pretenzyj z objęcia folwarku przed terminem, wypłacił Wydział kraj. 521 zlr. 12 ct. Komitetowi — a 1 egzemplarz umowy o własność z klauzulą tabularną doręczył.

Ze składu **Komitetu** ustąpili przez rezygnację I. Wiceprezes Towarzystwa p. Dawid Abrahamowicz, tudzież dwaj członkowie Komitetu pp. Dr. Teofil Ciesielski i Teodor Kulczycki; ustępują zaś z turnusu pp. Zygmunt Bojarski, Piotr Gross, Leoncyusz Wybranowski i Stefan hr. Zamoyski.

W etacie kancelaryi nie ma żadnej zmiany.

Posiedzeń odbył Komitet 27 — a protokół podawczy liczył 1813 Nrów t.j. o 300 więcej niż w roku poprzednim. Biblioteka pomnożyła się o 30 dzieł, otrzymanych w darze, a kilka z przykupu.

Z darów otrzymano: od JO. X. Leonowej Sapieżyny 2 fotografie większych rozmiarów, przedstawiające ś. p. Marszałka księcia Leona Sapiechę — z tych jedna przeznaczona dla Komitetu, druga dla Dublan, gdzie też odesłaną została; od p. Nowickiego 2 zbiorki rozwoju łososa i lipienia, również z przeznaczeniem dla Komitetu i dla Dublan.

Z darów pieniężnych: od p. Reizensteina 10 złr. a od x. Drozdowskiego 3 złr. — na kaplicę; od Rady powiatowej Żółkiewskiej 30 złr., od Od. Lwowskiego 20 złr., od Od. Sanockiego 10 złr. od Od. Złoczowskiego 30 złr. — dla szkoły parobków; wreszcie 25 złr. od Od. Lwowskiego dla stacyi kontroli nasion. Wszystkie powyższe datki (z wyjątkiem ostatniego) doręczone zostały W. Wydziałowi krajowemu.

Z gospodarki naszej pieniężnej zda liczbę tu dołączone zamknięcie rachunkowe.

Z Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic.

Lwów dnia 19 Lutego 1880.

Prezes:

Adam Sapiecha.

Sekretarz i sprawozdawca:

Józef Greliński.

